

Валутен пазар (FOREX)

Как работи валутният пазар?

Валутният пазар (*Foreign Exchange Market*), наричан накратко FOREX или FX, е най-големият и бързорастящ пазар в световен мащаб. Той е децентрализиран междубанков пазар, на който участват търговски банки, централни банки, финансови къщи, експортно-импортно ориентирани търговци, корпорации, хеджфондове и физически лица като вас.

Търговските банки търгуват, както за собствена сметка, така и за сметка на свои клиенти, които извършват търговска дейност и имат нужда да защитят своите бъдещи приходи от промените във валутните курсове. Този вид търгуване се нарича хеджиране, като се цели защита от бъдеща промяна на валутните курсове.

Спекулантите търгуват, за да реализират печалби от промените в курсовете между различните валути.

Пазарите /борсите/ са места, където можете да търгувате жито, царевица, злато или акции. Същото се случва и когато търгувате с валутите на различните държави. Вие можете да купите евро и да продадете щатски долари. Можете да купите канадски долар и да продадете японска йена.

Разбира се не е необходимо наистина да купувате тези валути. Достатъчно е само да имате сметка в TRADER.BG, за да търгувате, която и да е валутна двойка, а по сметката ви ще се калкулират само печалбите или загубите от сделките с валута.

Целта на търгуващите на FOREX пазара е да се печели от промените във валутните курсове. Повече от 95% от всички сделки са със спекулативна цел. Останалите сделки са с цел хеджиране и се правят от търговски фирми, като се цели предпазване от промените във валутните курсове.

Този вид търговия не е с реална доставка /няма физическа доставка/. Двете страни по сделката – купувача и продавача, поемат задължение да купят, респективно да продадат съответните валути по сделката. След време всеки може да затвори позицията си като направи обратната сделка и ефективно по сметката му се отразяват само печалбата или загубата от сделките.

На FOREX пазара сделките се извършват посредством компютърни терминали, с които са свързани в мрежа големите търговски банки и брокерски къщи.

С развитието на информационните технологии и интернет, на FOREX пазара се включиха и дребните инвеститори, като това допринесе за увеличаването на ликвидността (оборотите), намаляването на комисионните и стесняването на спредовете (spread - разликата между офертите купува и продава). FOREX пазарът е най-големият пазар по оборот в света и всекидневно се извършват сделки за над 3 трилиона долара.

Когато търгувате с валута, вие винаги избирате комбинация от две валути - например вие купувате евро (EUR) и едновременно с това продавате американски долар (USD) или купувате американски долар (USD) и продавате японска йена (JPY). По този начин се образуват основните валутни двойки, с които можете да търгувате: EUR/USD, USD/JPY, GBP/USD, USD/CHF и др. Във валутните двойки първата валута се нарича базова, а втората - насрещна валута. Например, ако искате да отворите позиция в EUR/USD на стойност 100 000, то вие реално ще купите 100 000 евро и едновременно с това ще продадете съответното количество долари. Така вие спекулирате с възможността една от валутите да поскъпне спрямо другата.

При търговията с валути, дилърите винаги котират две цени - едната, по която можете да купите, а другата - по която можете да продадете желаната валута. Това е така, защото банките и брокерските къщи печелят от разликата между цена купува и продава. Разликата между курс купува и курс продава се нарича спред. Валутните двойки се котират в числа от 5 цифри, последната, от които се нарича пойнт или пипс. Един пипс е равен на 0.0001 от курса на съответната валута (с изключение на котирането в JPY, където разликата е 0.01).

Какво представляват обменните курсове на валутите?

Обменният курс представлява цената, на която обменяте една валута в друга валута. Ако например отидете в Англия, трябва да плащате в магазините и хотелите с британски паунди /GBP/. Ако разполагате с евро /EUR/, трябва да ги обмените в GBP.

Това означава да продадете EUR и да купите GBP. Нека приемем, че курса е 0.7863, което означава, че ако продадете 1000 евро по курс 0.7860, ще закупите 786 GBP. Всяко EUR струва 0.7860 GBP.

След като сте приключили с екскурзията, преди да си тръгнете от Англия, решавате да обмените останалите ви GBP в EUR. Курсът е претърпял промяна и сега EUR струва 0.7810 GBP. Ако вие имате 781 GBP, ще получите срещу тях 1000 EUR.

Обичайно, ако една валута /EUR/ струва 0.7810 единици от друга валута /GBP/, то втората валута струва 1.2409 единици от първата валута. 1000 EUR се равняват на 781 GBP. От друга страна, 1000 GBP се равняват на 1280.40 EUR. $1 / 0.781 = 1.2804$.

В действителност, ако вие бяхте обменили EUR срещу GBP, без да ходите на екскурзия, а само с цел печалба, щяхте да продадете EUR/GBP на цена 0.7860, след няколко дни да го купите на цена 0.7810 и да реализирате печалба от 5 GBP от тази обмяна.

Както можете да видите, цената се променя много често и спекулантите търгуват с цел да купят по-евтино и да продадат по-скъпо, за да реализират печалба от това.

Тук можете да видите как се котират валутите. Стандартно символите им са трибуквени. Ето как изглеждат най търгуваните валути:

- EUR - Евро
- USD - Американски долар
- GBP - Британски паунд
- CHF - Швейцарски франк
- JPY - Японска йена
- CAD - Канадски долар
- AUD - Австралийски долар
- NZD - Новозеландски долар
- NOK - Норвежка крона
- SEK - Шведска Крона

Валутните двойки се котират с цена купува и цена продава. - 1.3866/1.3869 за EUR/USD. Можете да купите на по-високата цена или да продаде на по-ниската цена. Това означава, че ако купите 1000 EUR, то вие продавате 1386.90 USD. Ако продаде 1000 EUR, то вие купувате 1386.60 USD.

Ако закупите 10000 EUR/USD на цена 1.3835, това означава, че сте купили 10000 EUR и сте продали 13835 USD. Когато след време решите да затворите позицията си, продавате тези 10000 EUR/USD на пазарната цена - 1.3890, което означава, че сте продали 10000 EUR и сте закупили 13890 USD. От горепосочените сделки първоначално сте продали 13835 USD за 10000 EUR, след което за същите евра сте получили 13890 USD и по този начин реализирате печалба от 55 USD.

Колко ще ви струва да търгувате на FOREX пазара?

По принцип банките и финансовите къщи не вземат комисионна от клиентите си. Единственият разход за вас е спредът или разликата между цена купува и цена продава. При EUR/USD спредът е 0.0003. Това означава, че ако купите и веднага продадете EUR/USD, без цената да се е променила, за всяко евро ще имате 0.0003 USD разход. Ако изтъргувате 100 000 EUR/USD по този начин, ще имате 30 USD разходи по сделката. На практика това е печалбата на банките или финансовите къщи.

Когато вие купите дадена валута и продадете друга, имате отворена позиция. Вие можете да затворите позицията, като направите обратната операция, когато пожелаете. Ако решите да оставите позицията за следващия работен ден, то трябва да имате предвид, че се начислява такса /лихвен суап/ за пренос на позицията в следващия работен ден. Лихвеният суап се начислява на база на разликата в лихвите на двете държави, чиито валути търгувате. Ако вие купите EUR/USD, то през нощта ще ви бъде начислен положителен /ще спечелите/ лихвен суап. Това е така, защото основната лихва в ЕС е по-висока от основната лихва с САЩ. Ако вие сте продали EUR/USD, то ще ви бъде начислен отрицателен /ще платите/ лихвен суап.

Как да изчислите печалбите и загубите си?

Печалбата ви се изчислява по следния начин:

- (Цена, на която продавате – цена, на която купувате) * количеството на търгуваната базова валута = печалба / загуба.
- Печалбата или загубата е винаги в равностойност на втората валута
- Колко ще спечелите, ако купите 10000 GBP/USD на цена 1.7856 и след това продадете на цена 1.7885?
- $(1.7885 - 1.7856) * 10000 = 29$ USD печалба

Колко ще загубите, ако купите 10000 EUR/USD на цена 1.3857 и след това затворите тази позиция на цена 1.3820?

- $(1.3820 - 1.3857) * 10000 = -37$ USD загуба

Как влияе ефектът на финансовия лост /leverage/ на FOREX търговията?

Банките и финансовите къщи дават възможност на клиентите си да търгуват срещу предоставена гаранционна сума. Тази гаранционна сума се използва, за да покрие евентуалните загуби от сделките и се нарича маржин (Margin) депозит. Този депозит ви дава възможност да търгувате с много повече пари, отколкото разполагате в сметката си. По този начин се постига по-голям финансов ефект /leverage/ и малки промени в курса на търгувания инструмент (валутна двойка), могат да доведат до съществени промени по баланса на сметката. Например, ако имате в сметката си 1000 лева, и се изисква 1% маржин, то можете да търгувате ефективно с 100 000 лева.

При търгуване с изискван маржин 1%, ако вие познаете и купеният от вас инструмент се повиши с 3%, то вие ще реализирате 300% печалба. Обаче, ако сгрешите и инструментът, който сте закупили загуби 1% от стойността си, тогава ще загубите внесения от вас депозит, с който гарантирате отворената позиция. На практика, с маржин депозита, вие гарантирате възможността да понесете загуби до определен размер. Използвайки платформата за търговия TRADER.BG, можете във всеки един момент да лимитирате загубата от губещите си позиции и да държите неограничено дълго време своите печеливши позиции.

Трябва да знаете, че валутната търговия носи високо ниво на риск и може да не е подходяща за всеки. Затова вие трябва да търгувате с пари, които можете да си позволите да загубите. Не трябва да търгувате със средства, които биха ви повлияли негативно, ако бъдат загубени.

Ако сте вложили сума, която можете да си позволите да загубите, ще бъдете много по спокойни, и ще вземате по-правилно решение как да търгувате. Това намалява значително риска от недобре преценени и губещи сделки.

Рискове при FOREX търговията.

Длъжни сме да ви уведомим, че търговията на FOREX пазара носи високо ниво на риск. Ето някои от рисковете:

- Пазарът може да тръгне срещу вас. Промяната в цената между момента на отваряне на позицията и затварянето ѝ може да ви доведе до загуби.
- Вие можете да загубите парите по сметката си. Както сме споменали по-горе, вие можете да откриете голяма позиция с малка гаранционна сума. Ако пазарът тръгне в неблагоприятна за вас посока, големият ливъридж може да доведе до загубване на първоначалния ви депозит.
- Ако си откриете сметка за търгуване на FOREX пазара при някой офшорен брокер, вашите средства няма да са защитени в случай на фалит на брокера и вие няма да бъдете обезщетени.
- Преди да си откриете реална сметка при някой брокер, проучете историята му. От колко години съществува фирмата, лицензирана ли е от БНБ или КФН /Комисия за Финансов Надзор/.
- Обичайно на FOREX пазара се търгува през интернет базирани платформи и ако имате проблем с интернет достъпа, ще е необходимо да се обаждате по-телефона, за да подавате или отменяте поръчки.
- Бъдете предпазливи към възможности, които ви звучат прекалено примамливо. Ако някой ви предлага да ви управлява парите, като обещава високи печалби, може би не е напълно искрен с вас.

Избягвайте брокери, които ви обещават малък риск или без рискова търговия. Няма съмнение, че при валутната търговия, може да има както големи печалби, така и големи загуби.